Προστασία των νησιωτικών υγρότοπων της Ελλάδας:

Εμπειρία και συμπεράσματα από την αντιμετώπιση περιπτώσεων υποβάθμισης στην Κρήτη

Καλούστ Παραγκαμιάν
Θάνος Γιαννακάκης
Ηλίας Τζηρίτης

WWF Ελλάς

Έρευνα και τεκμηρίωση

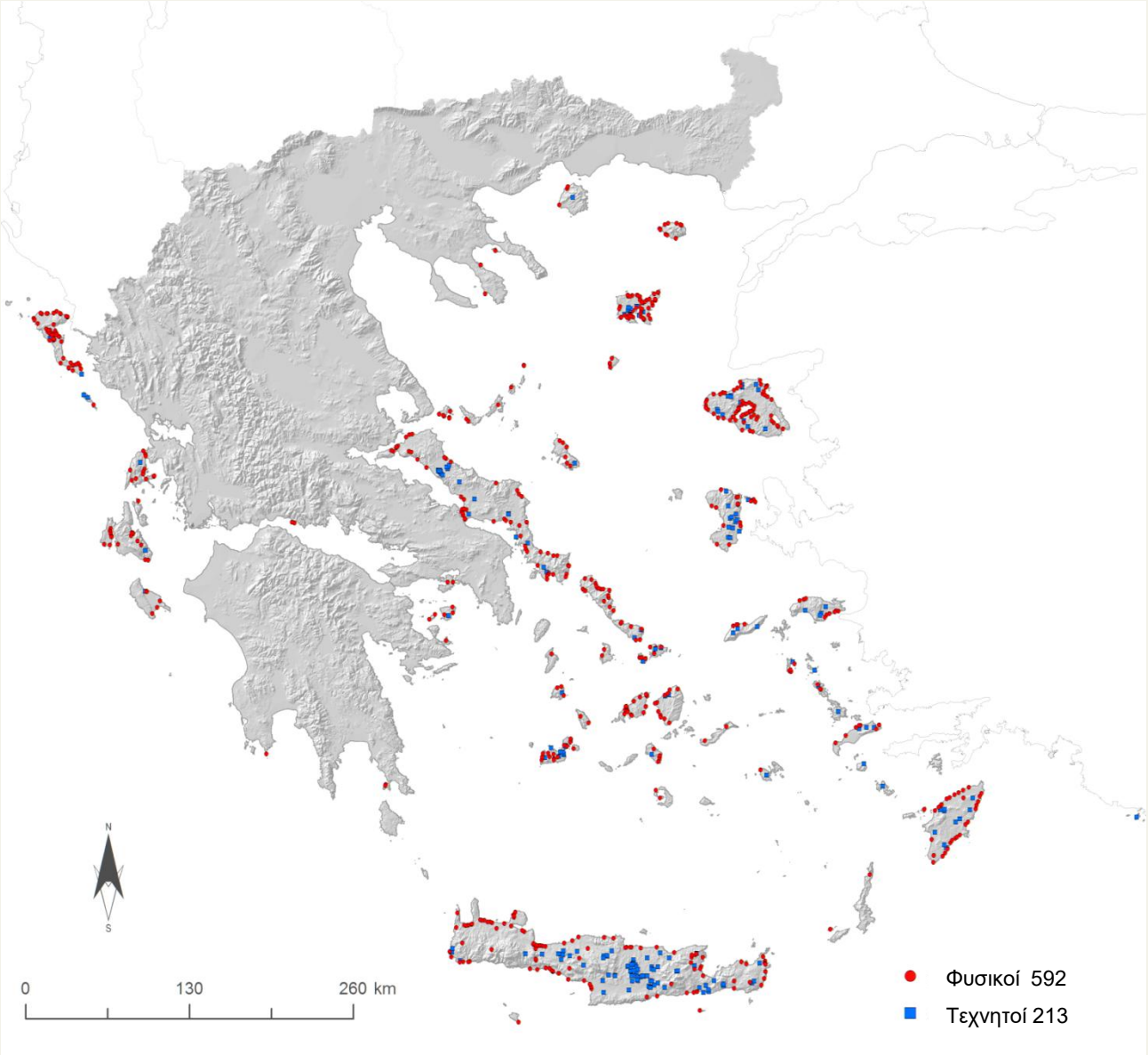

- 805 υγρότοποι > 1 στρέμμα
- 75 νησιά

www.oikoskopio.gr/ygrotopio

- *Βάση δεδομένων συμβατή με αυτήν του MedWet.*
- *Αναλυτικά απογραφικά δεδομένα για 806 υγρότοπους (αγγλικά και ελληνικά)*
- *Χάρτες και γεωχωρικά δεδομένα*
- *Φωτογραφικό αρχείο*
- *Τα πιο σημαντικά παραδοτέα του έργου*
- *Πληροφορίες για την ιστορία και τα επιτεύγματα του έργου..*

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Προώθηση κατάλληλων θεσμικών μέτρων προστασίας

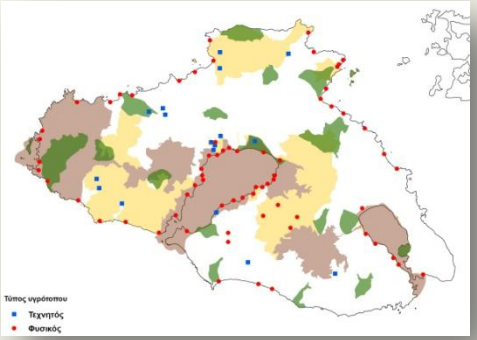

Προτάσεις για την τροποποίηση των ορίων 7 Καταφυγίων Άγριας Ζωής και τη δημιουργία 6 νέων στο νησί της Λέσβου.

- 5 σημαντικοί υγρότοποι, προστατεύτηκαν

Προτάσεις και συνεχής παροχή στοιχείων στις αρμόδιες αρχές για την προστασία των υγροτόπων σε χωροταξικά σχέδια

- 75 υγρότοποι έχουν προστατευθεί μέχρι στιγμής

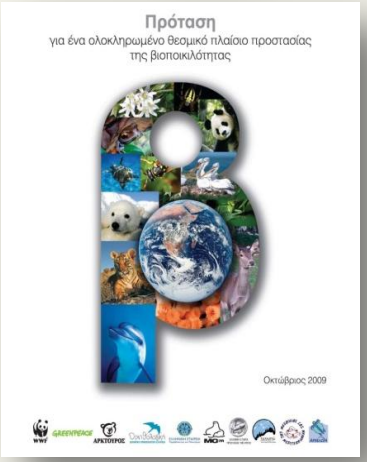

Πρόταση για ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας

Ο νόμος για τη βιοποικιλότητα, που θεσμοθετήθηκε το 2011, περιλάμβανε προβλέψεις για την προστασία των μικρών νησιωτικών υγροτόπων

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Προώθηση κατάλληλων θεσμικών μέτρων προστασίας

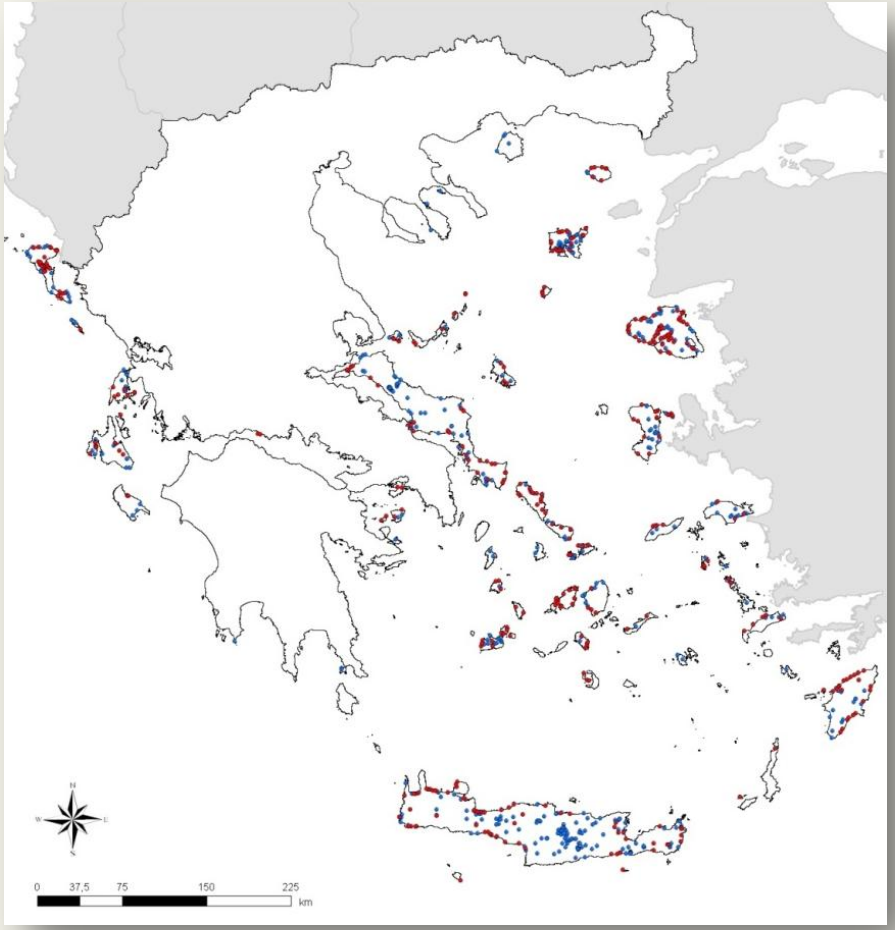

Παρείχαμε όλα τα δεδομένα και τη απαιτούμενη τεκμηρίωση για την των μικρών νησιωτικών

προετοιμασία ενός Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία

- Το Π.Δ. υπεγράφη τον Φεβρουάριο του 2012, θέτοντας 380 φυσικούς υγρότοπους σε 59 νησιά σε αυστηρό καθεστώς προστασίας

1619

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ Αρ. Φύλλου 60

31 Μαρτίου 2011

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3937

Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙ

Αρθ

ζ) Προώθηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών γενικότερα στην κοινωνία.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Κατά την έννοια του παρόντος νόμου, νοούνται ως

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Πρωτοβουλία για τη διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων της Μεσογείου

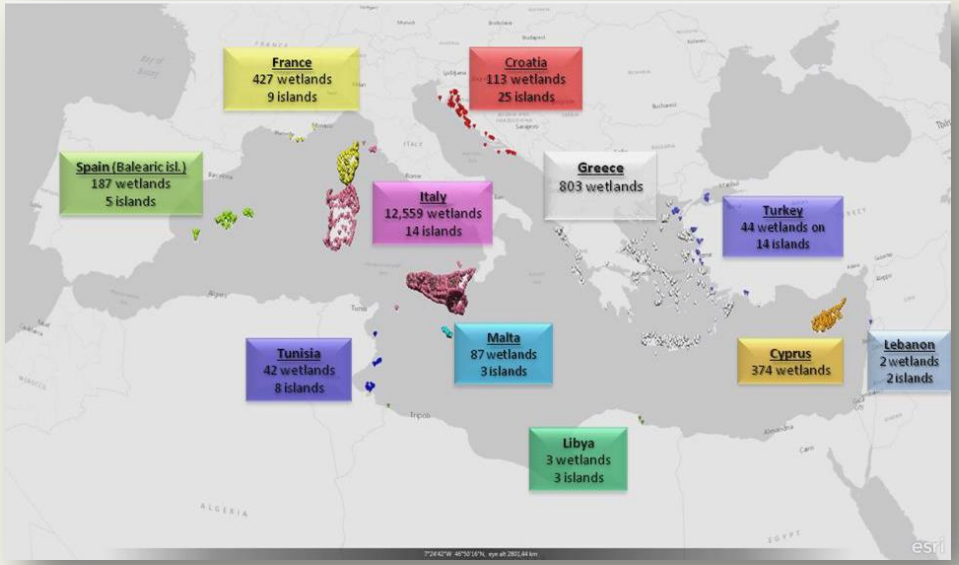

- 14.644 φυσικοί και τεχνητοί υγρότοποι
- > 0,1ha
- 159 νησιά

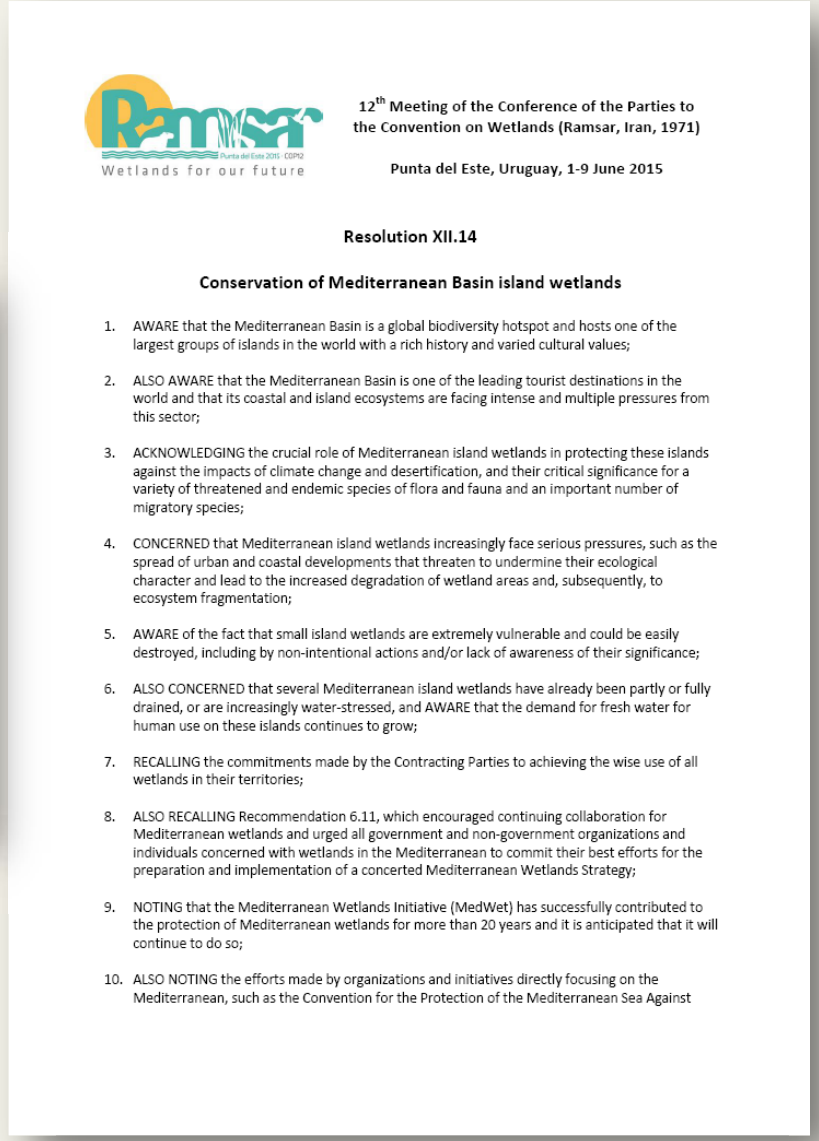

Wetlands for our future

12th Meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Wetlands (Ramsar, Iran, 1971)

Punta del Este, Uruguay, 1-9 June 2015

Resolution XII.14

Conservation of Mediterranean Basin island wetlands

1. AWARE that the Mediterranean Basin is a global biodiversity hotspot and hosts one of the largest groups of islands in the world with a rich history and varied cultural values;
2. ALSO AWARE that the Mediterranean Basin is one of the leading tourist destinations in the world and that its coastal and island ecosystems are facing intense and multiple pressures from this sector;
3. ACKNOWLEDGING the crucial role of Mediterranean island wetlands in protecting these islands against the impacts of climate change and desertification, and their critical significance for a variety of threatened and endemic species of flora and fauna and an important number of migratory species;
4. CONCERNED that Mediterranean island wetlands increasingly face serious pressures, such as the spread of urban and coastal developments that threaten to undermine their ecological character and lead to the increased degradation of wetland areas and, subsequently, to ecosystem fragmentation;
5. AWARE of the fact that small island wetlands are extremely vulnerable and could be easily destroyed, including by non-intentional actions and/or lack of awareness of their significance;
6. ALSO CONCERNED that several Mediterranean island wetlands have already been partly or fully drained, or are increasingly water-stressed, and AWARE that the demand for fresh water for human use on these islands continues to grow;
7. RECALLING the commitments made by the Contracting Parties to achieving the wise use of all wetlands in their territories;
8. ALSO RECALLING Recommendation 6.11, which encouraged continuing collaboration for Mediterranean wetlands and urged all government and non-government organizations and individuals concerned with wetlands in the Mediterranean to commit their best efforts for the preparation and implementation of a concerted Mediterranean Wetlands Strategy;
9. NOTING that the Mediterranean Wetlands Initiative (MedWet) has successfully contributed to the protection of Mediterranean wetlands for more than 20 years and it is anticipated that it will continue to do so;
10. ALSO NOTING the efforts made by organizations and initiatives directly focusing on the Mediterranean, such as the Convention for the Protection of the Mediterranean Sea Against

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Πρωτοβουλία για τη διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων της Μεσογείου

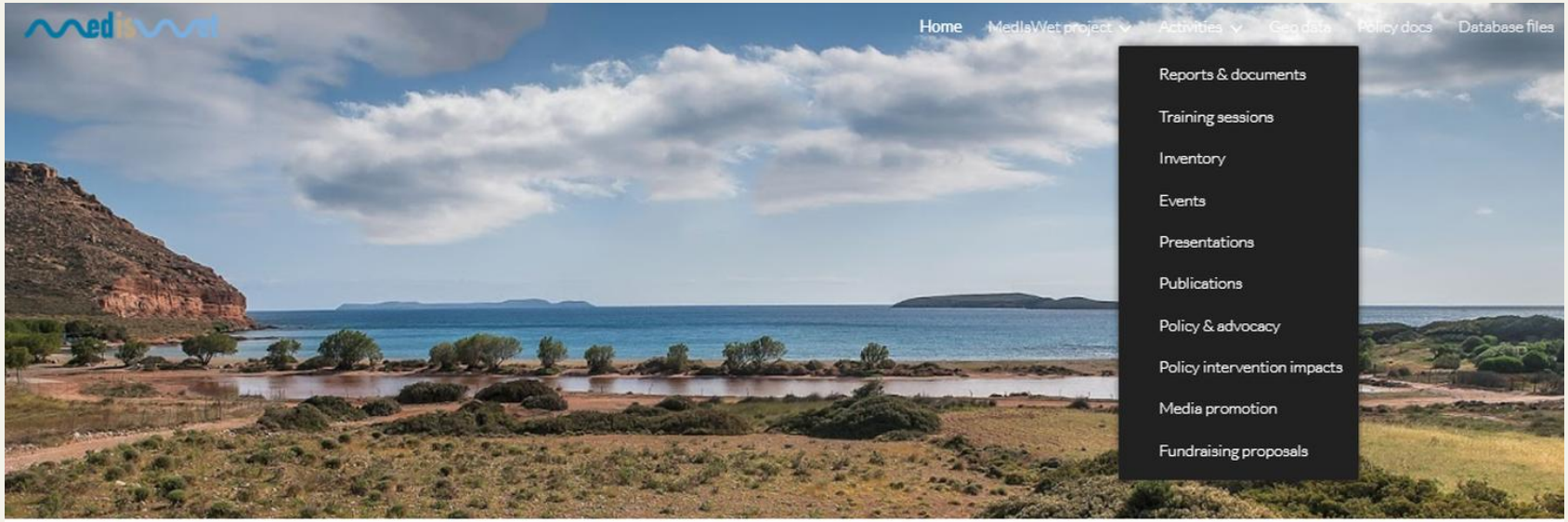

Latest News

Water pearls of the Adriatic islands

2017.07.26

"On many Adriatic islands, ponds in the karst are the only "reservoirs" of fresh water and in a way represent islands inside islands. Meaning that aquatic ecosystems on islands are isolated areas rich in life, just as islands are isolated areas in the vastness of the sea." An informative leaflet for the weltands of the Croatian islands!

8 events in Croatia

2017.07.19

Hyla Association has already started to spread the message. Four capacity building seminars and four environmental education events have been organized since last April in Murter, Šolta and Korčula islands, in Croatia. In total more than 30 volunteers and 170 students have attended these seminars. The presentation (in Croatian) can be found here.

Halt the degradation of Islands' wetlands of the Med Basin

2017.05.06

"Scientists and practitioners participating in the 7th European Pond Conservation Network (EPCN) Workshop and the 12th meeting of the Society of Wetland Scientists (SWS) Europe Chapter, held in Faro, Portugal (1-6 May 2017) extend a pledge to all interested parties, including the national Governments, the European Commission, local authorities and administrations, academia, the NGO community, donor agencies, and the public, on the urgent need to conserve the important wetland ecosystems of the Mediterranean islands."

A "Call for action" adopted by the 7th EPCN Workshop and the 12th SWS meeting.

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Κινητοποίηση των υπηρεσιών και των πολιτών

Δημιουργία και υποστήριξη ενός δικτύου εθελοντών

- Εκπαίδευση εθελοντών
- Ευαισθητοποίηση του κοινού μέσω συμβολικών δραστηριοτήτων
- Έντονη επικοινωνία των δράσεων και των επιτευγμάτων του δικτύου
- Σεμινάρια και ασκήσεις πεδίου σε εκπαιδευτικούς μέσω των κέντρων Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
- Παρεμβάσεις προς υπηρεσίες και αρχές

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Αντιμετώπιση προβλημάτων και απειλών

- Ανάπτυξη ενός δικτύου εθελοντών για την έγκαιρη προειδοποίηση σε 6 νησιά
- Σταμάτημα 140 περιπτώσεων υποβάθμισης σε 67 υγρότοπους 13 νησιών
- Εκπόνηση και υποβολή στις αρμόδιες αρχές, τεχνικών εκθέσεων και προτάσεων για την αποκατάσταση και διαχείριση 13 υγροτόπων. Έχουν εφαρμοστεί οι 2 μέχρι σήμερα.
- Μικρότερης έκτασης δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν για περισσότερους από 30 υγρότοπους, με τη συμμετοχή των πολιτών, των δημόσιων αρχών και ΜΚΟ.

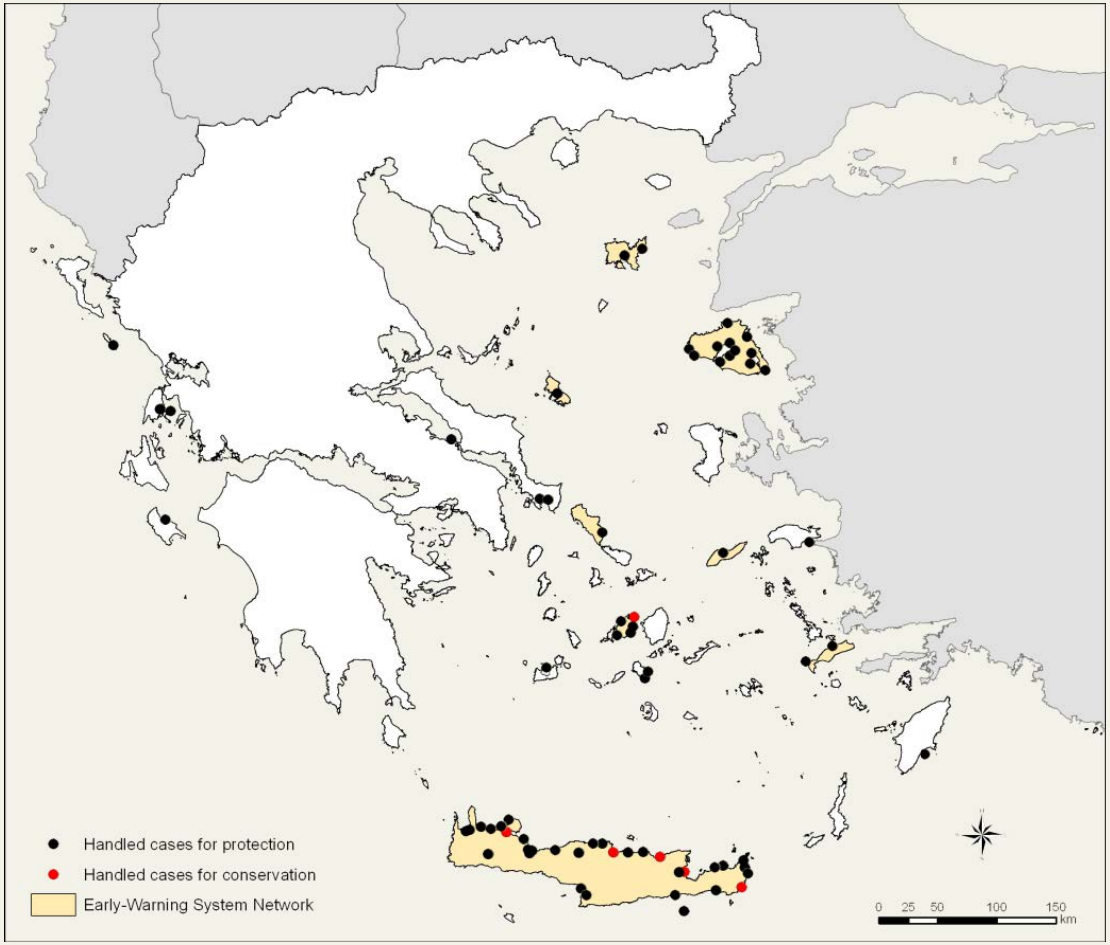

Το πρόγραμμα του WWF Ελλάς για την διατήρηση των νησιωτικών υγρότοπων

Αντιμετώπιση προβλημάτων και απειλών

Οι υγρότοποι στην Κρήτη

Απογράφηκαν 194+

108 φυσικοί (5.824 στρμ, 0,07% της Κρήτης), 86 τεχνητοί (5.129 στρμ)

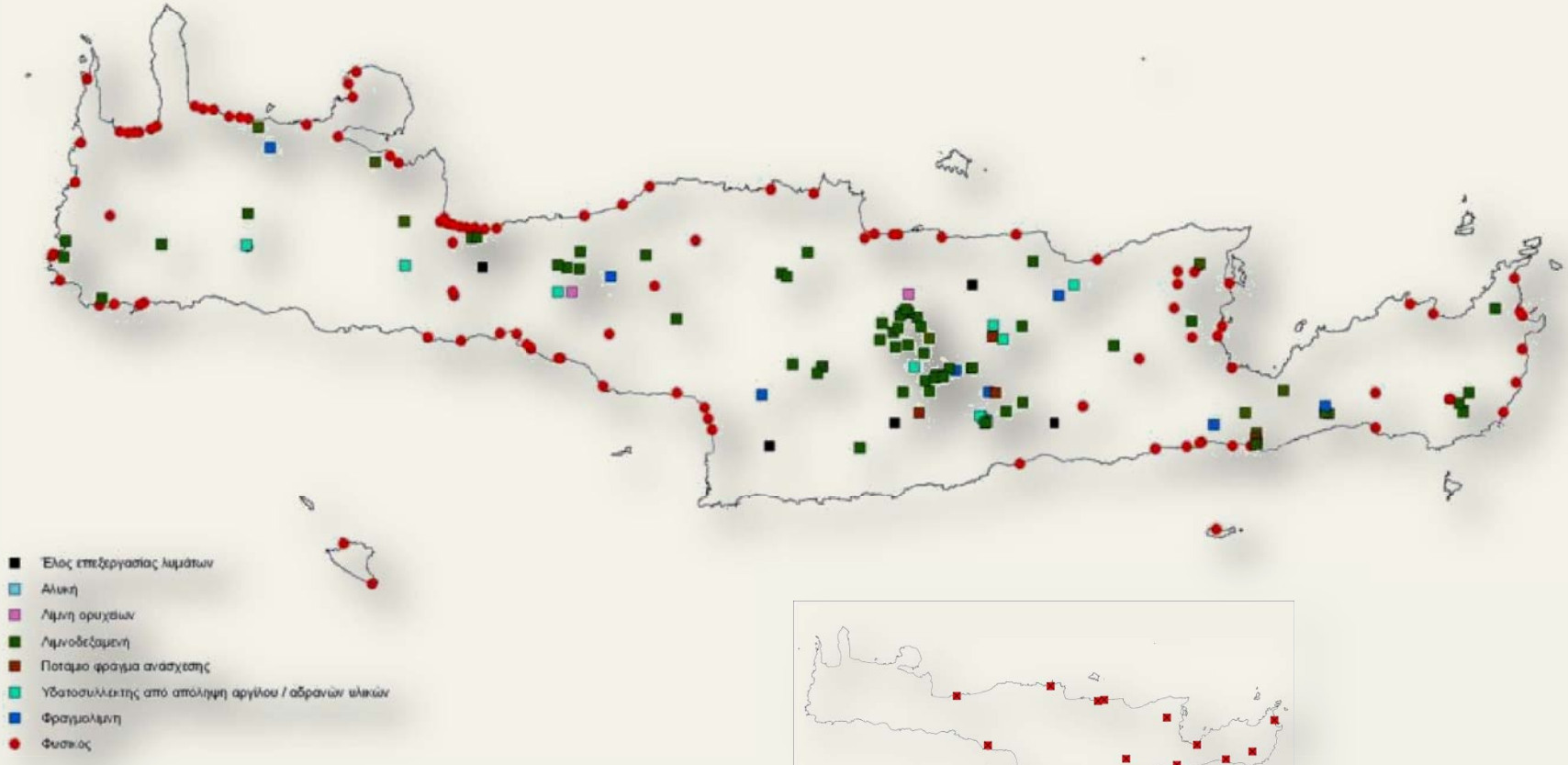

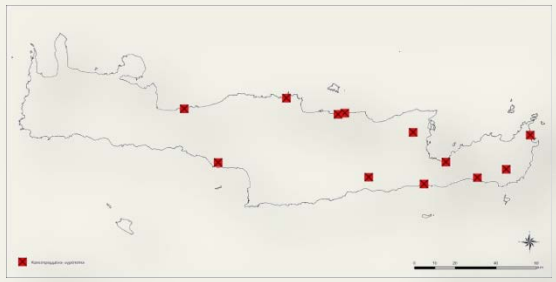

Οι υγρότοποι στην Κρήτη

Πλήθος ανά τάξη έκτασης

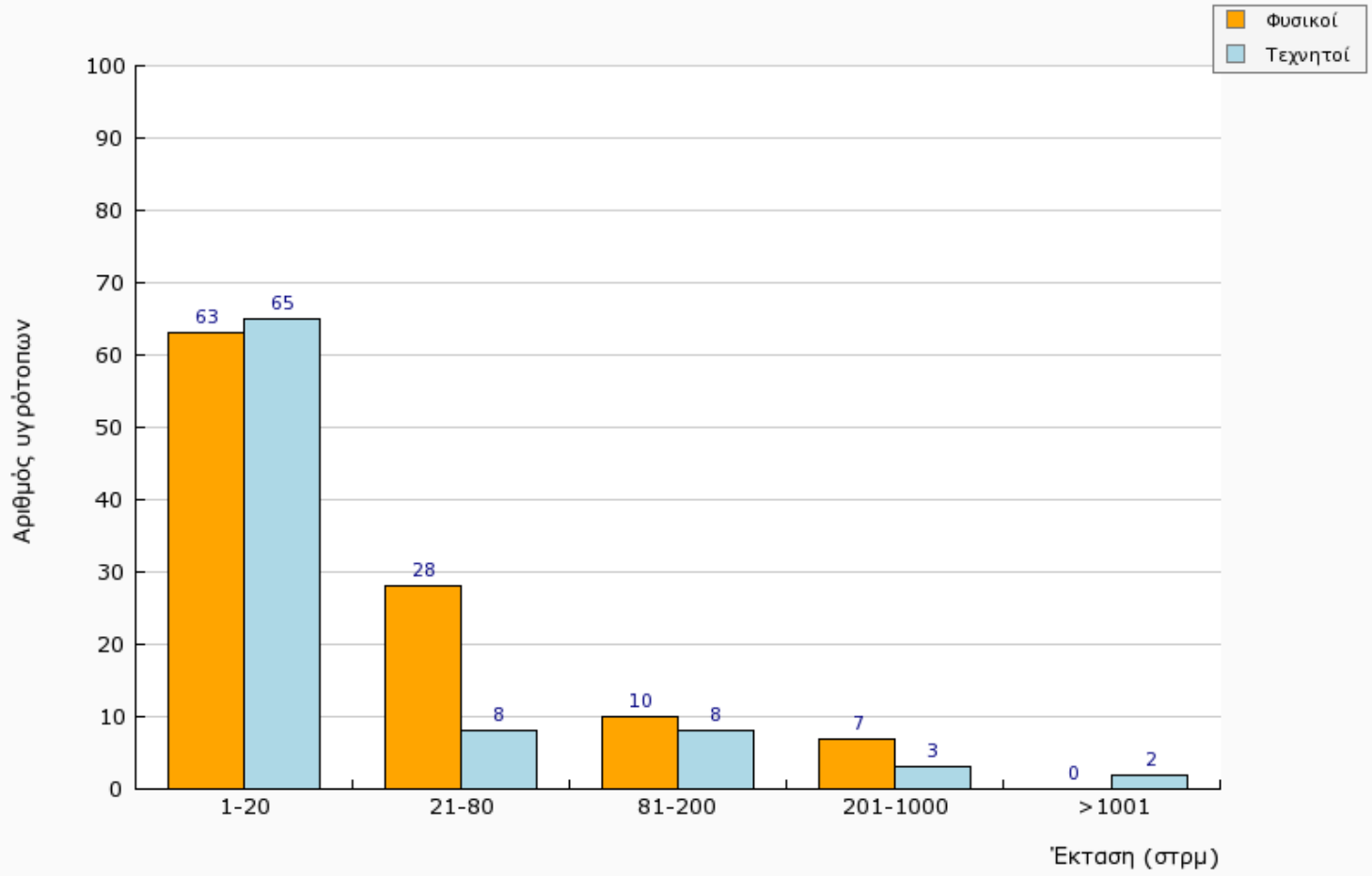

Οι υγρότοποι στην Κρήτη

Κατάσταση φυσικών υγρότοπων

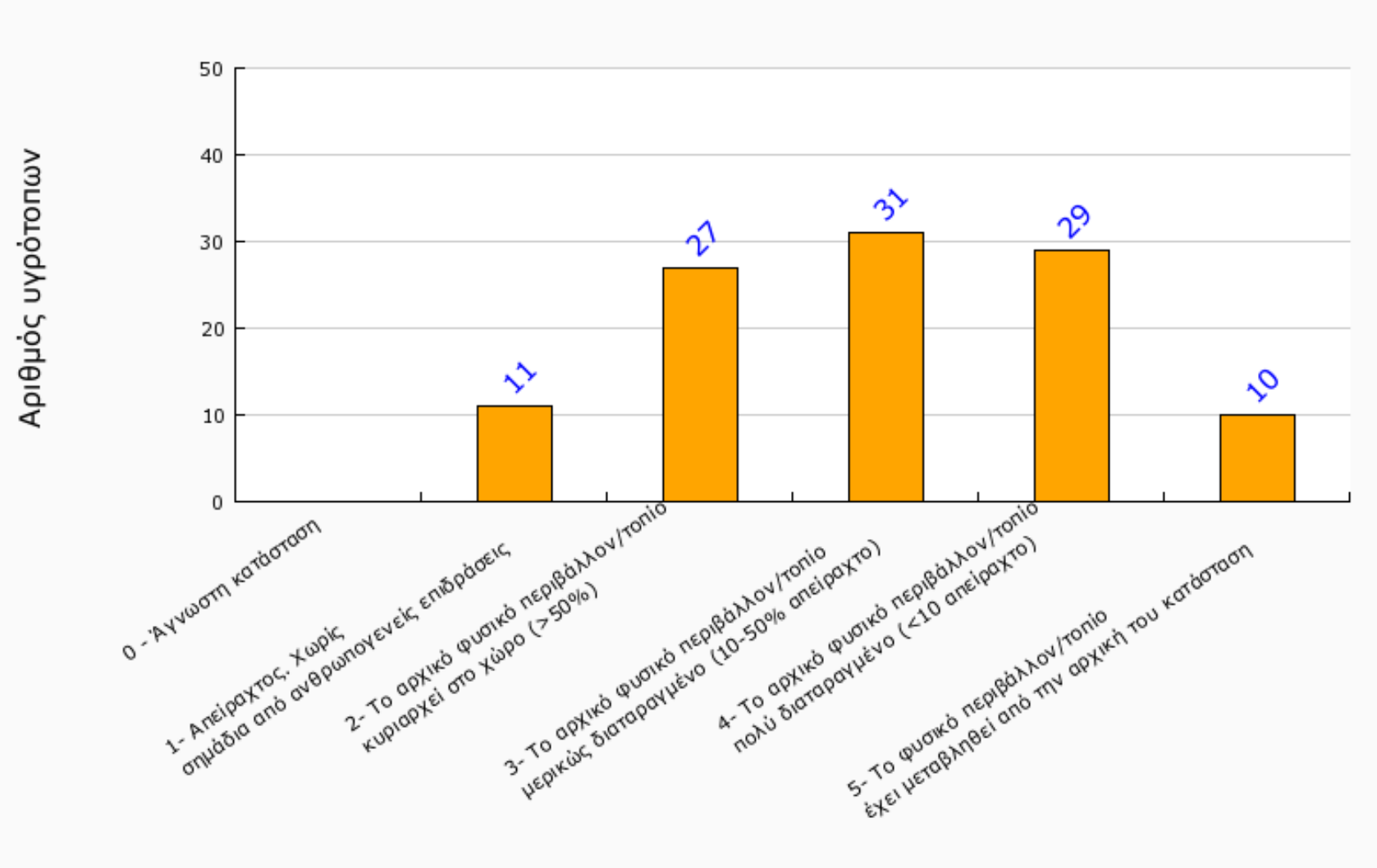

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

- Υδρευτική/Αρδευτική
- Εμπλουτισμός υδροφορέα
- Εκφόρτιση υπόγειων νερών
- Έλεγχος πλημμυρικών φαινομένων
- Σταθεροποίηση ακτογραμμής
- Πολιτιστική
- Αναψυχική

- Μεγάλη βιολογική ποικιλία
- Υποστήριξη τροφικών αλυσίδων
- Ενδιαίτημα άγριων ειδών ζώων και φυτών
- Παρουσία ενδιαφερόντων ειδών άγριων ζώων και φυτών

- Αγροτική
- Κατακράτηση ιζημάτων/τοξικών
- Κατακράτηση θρεπτικών
- Αλιευτική
- Προστασία από καταιγίδες/Ανεμοφραγή

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Υδρευτική/Αρδευτική

Φραγμολίμνη Μπραμιανών

Λίμνη Κουρνά

Λίμνη Αγυιάς

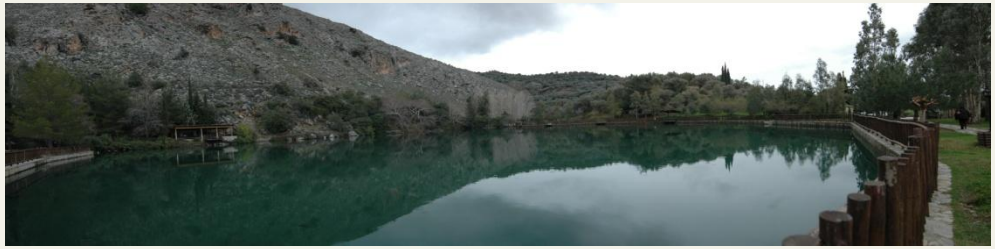

Λίμνη Βότομος

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Εμπλουτισμός υδροφορέα

Εκβολή Αποσελέμη

Εποχικό τέλμα Ομαλού Βιάνου

Εκβολή ποταμού Μουσέλα

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Εκφόρτιση υπόγειων νερών

Λίμνη και ποταμός Αλμυρού

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Έλεγχος πλημμυρικών φαινομένων

Εκβολή Καρτερού

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Σταθεροποίηση ακτογραμμής

Εκβολή φοδελιανού

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Μεγάλη βιολογική ποικιλία
Υποστήριξη τροφικών αλυσίδων
Ενδιαίτημα άγριων ειδών ζώων και φυτών
Παρουσία ενδιαφερόντων ειδών άγριων ζώων και φυτών

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Αναψυχική

Αξίες των υγρότοπων της Κρήτης

Πολιτιστική

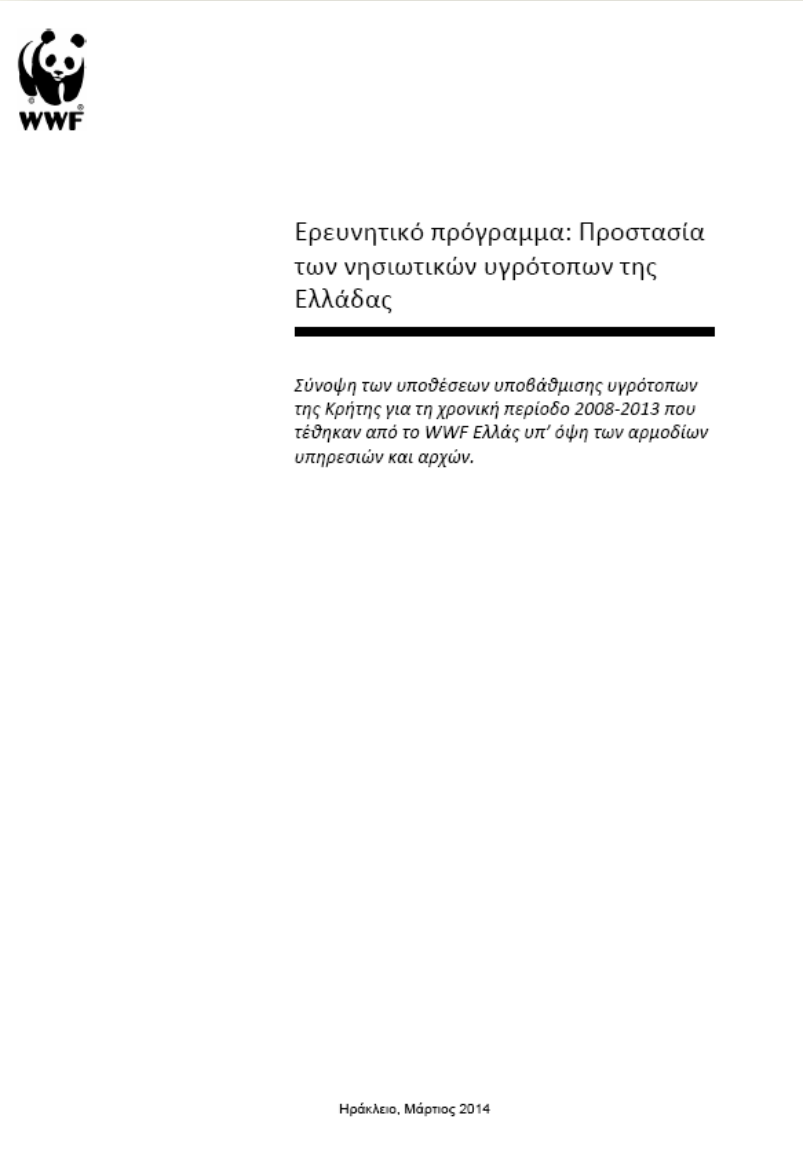

Ερευνητικό πρόγραμμα: Προστασία των νησιωτικών υγρότοπων της Ελλάδας

Σύνοψη των υποθέσεων υποβάθμισης υγρότοπων της Κρήτης για τη χρονική περίοδο 2008-2013 που τέθηκαν από το WWF Ελλάς υπ' όψη των αρμοδίων υπηρεσιών και αρχών.

Ηράκλειο, Μάρτιος 2014

66 αναφορές και καταγγελίες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες και αρχές για στην υποβάθμιση 34 υγρότοπων στην Κρήτη, κυρίως από κατασκευαστικά έργα και παράνομες χρήσεις γης.

KRI004-Κουρεμένος

Χ Λίμνη Μαριδάτη, Λασίθι, Κρήτη

KRI016-Εκβολή ρύακα Παντέλη,Σητεία

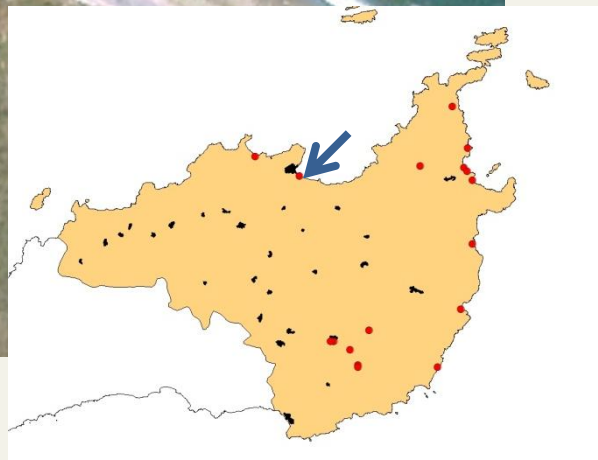

KRI016-Εκβολή ρύακα Παντέλη,Σητεία

Χ Έλος Αρίνα (Βαθειανός Κάμπος) (KRI258)

Εκβολή ρύακα Επισκοπής, Ρέθυμνο, Κρήτη

Έλος Γεωργιούπολης, Χανιά

Εκβολή ποταμού Μορώνη (KRI181)

Αποκατάσταση εκβολής Μορώνη (Σούδα)

Αλυκή Χρυδής (Γαϊδουρονήσι)

KRI126-Αλυκή (Αλμυρίδα)

ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ
Η ΡΙΨΗ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

KR1138-Εκβολή Γεροποτάμου (Ρεθύμνου)

European Commission
DG XVI, 10 ERDF
ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: Κατασκευή Αναψυκτηρίου στην παραλία Γεροποτάμου Ρεθύμνης & αισθητική βελτίωση της εκβολής του Γεροποτάμου
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
✓ Γραφείο TERRA
✓ Δ/νση Δασών Ρεθύμνου
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 10.000.000 δρχ.
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: Το έργο αυτό συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα TERRA-DIAS (Πρότυπα Πειραματικά Έργα άρθρου 10 ΕΤΠΑ)
TERRA DIAS

Εκβολή ρύακα Ανδρόμυλου, Λασίθι (KRI026)

Αποσελέμης, Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΦΕΚ 754/Β/2001)

WWF Ελλάς, Ερευνητικό Πρόγραμμα: "Προστασία των Νησιωτικών Υγροτόπων της Ελλάδος"

Εκβολή Αποσελέμη

Δήμος Γουβών Ν. Ηρακλείου, Κρήτη
Κωδικός WWF Ελλάς - KRI102

Υπόμνημα

Ακτογραμμή 1997

Αεροφωτογραφία Γ.Υ.Σ. 1945

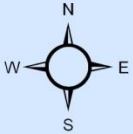

0 75 150 300 m

WWF Ελλάς, Ερευνητικό Πρόγραμμα: "Προστασία των Νησιωτικών Υγροτόπων της Ελλάδος"

Εκβολή Αποσελέμη

Δήμος Γουβών Ν. Ηρακλείου, Κρήτη
Κωδικός WWF Ελλάς - KRI102

Υπόμνημα

Ακτογραμμή 1997

Δορυφορική εικόνα Quickbird από Google Earth (Νοέμβριος 2002)

N
W E
S

0 75 150 300 m

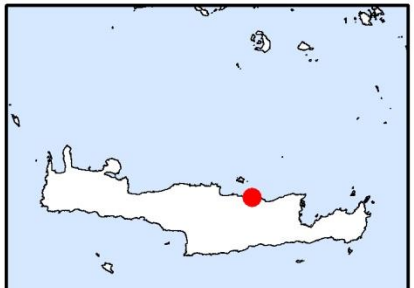

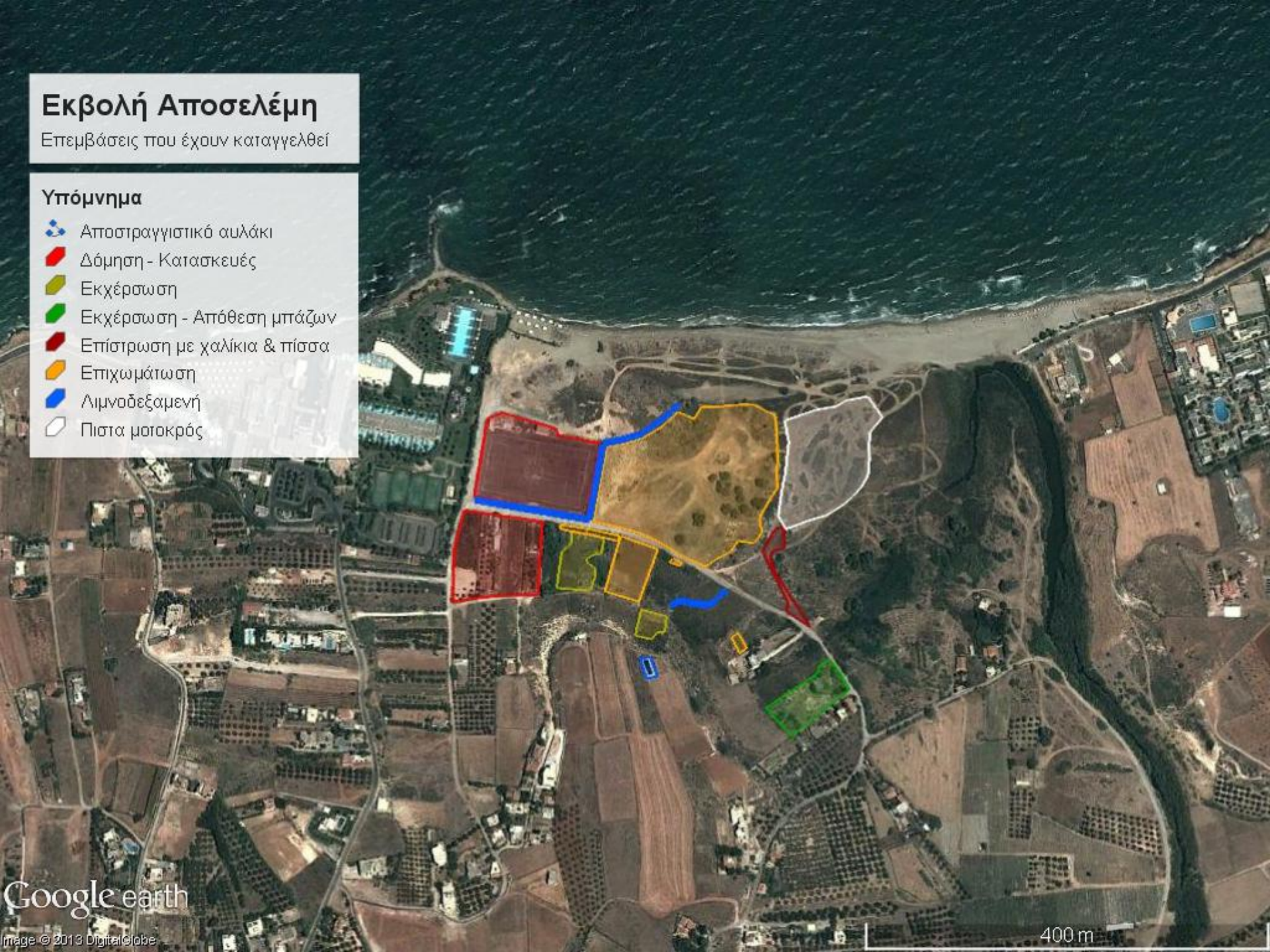
Εκβολή Αποσελέμη
Επεμβάσεις που έχουν καταγγελθεί
Υπόμνημα
Αποστραγγιστικό αυλάκι
Δόμηση - Κατασκευές
Εκχέρσωση
Εκχέρσωση - Απόθεση μπάζων
Επίστρωση με χαλίκια & πίσσα
Επιχωμάτωση
Λιμνοδεξαμενή
Πιστα μοτοκρός
Google earth
Image © 2013 DigitalGlobe
400 m

Εκβολή Αποσελέμη(KRI102, 250 στρμ)

24_03_2008

11_10_2008

24_02_2009

25_02_2010

Ο υγρότοπος του Αλμυρού Ηρακλείου

Λίμνη και ποταμός Αλμυρού, Γάζι

Αλμυρός Ηρακλείου

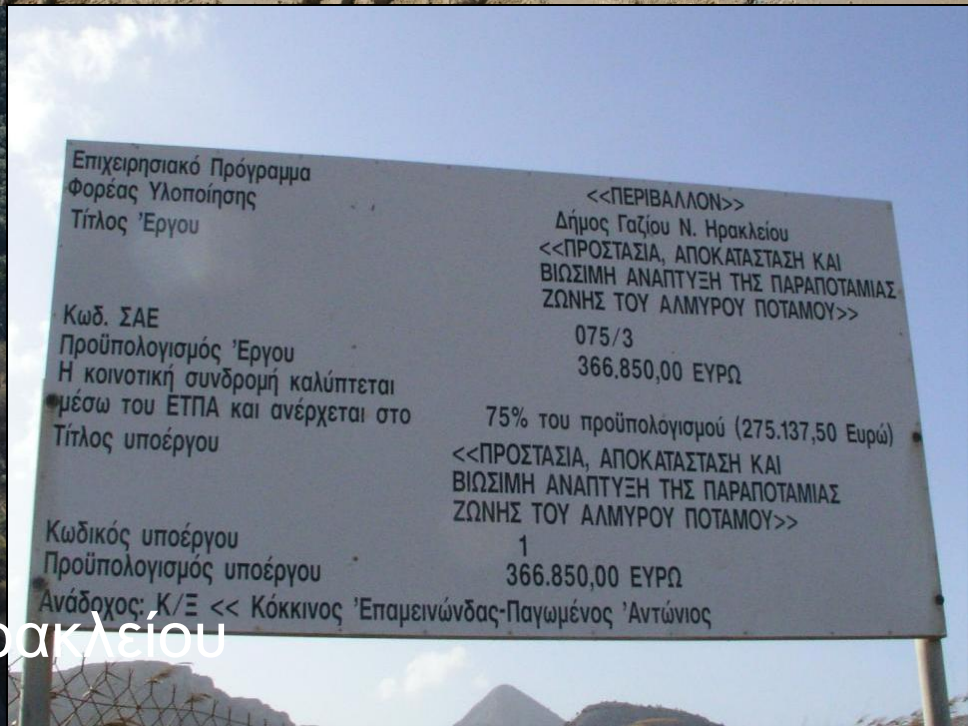

Αλμυρός Ηρακλείου

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ
VIO VOC

Η περιοχή της εκβολής Κουρταλιώτη

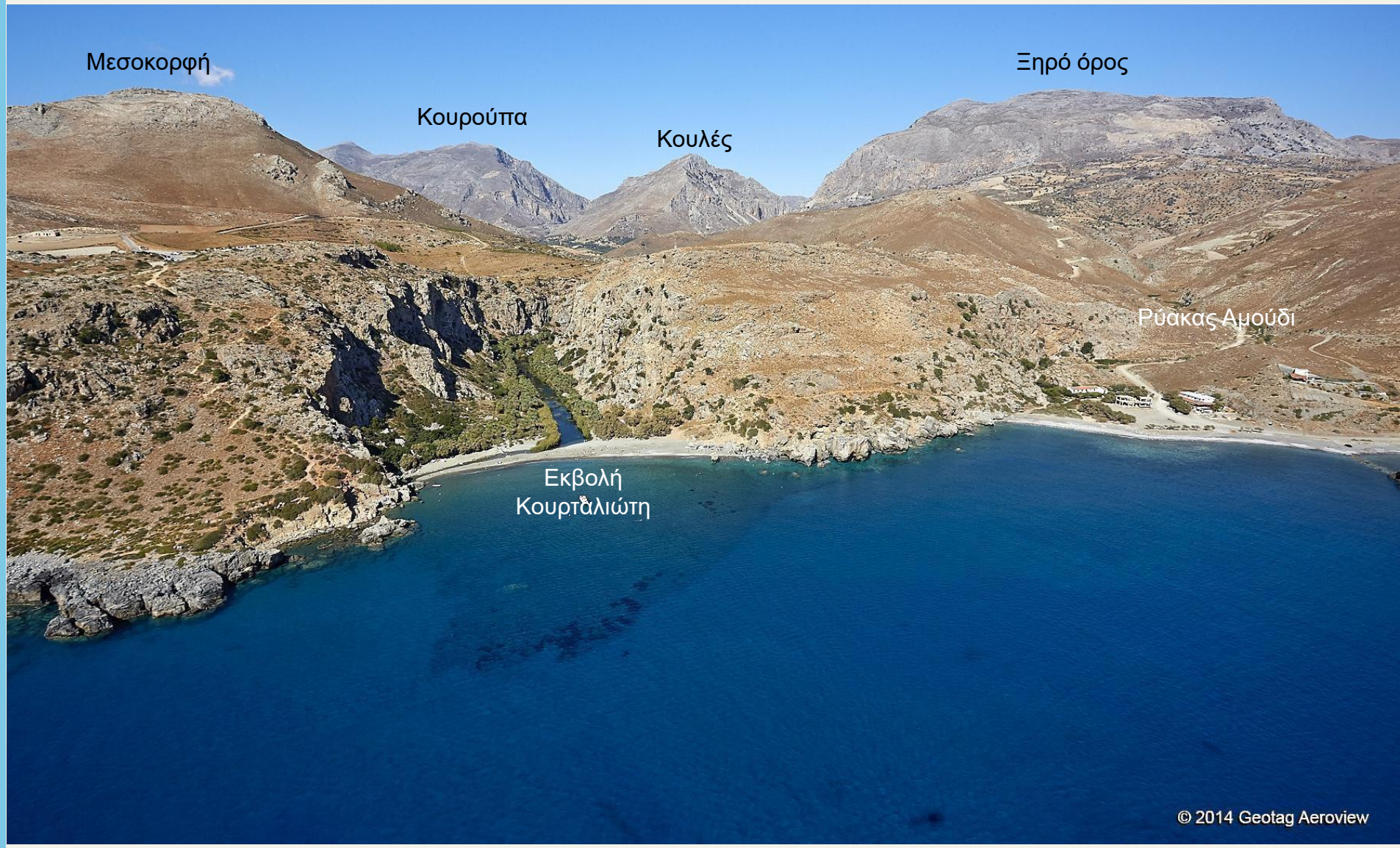

Προστασία

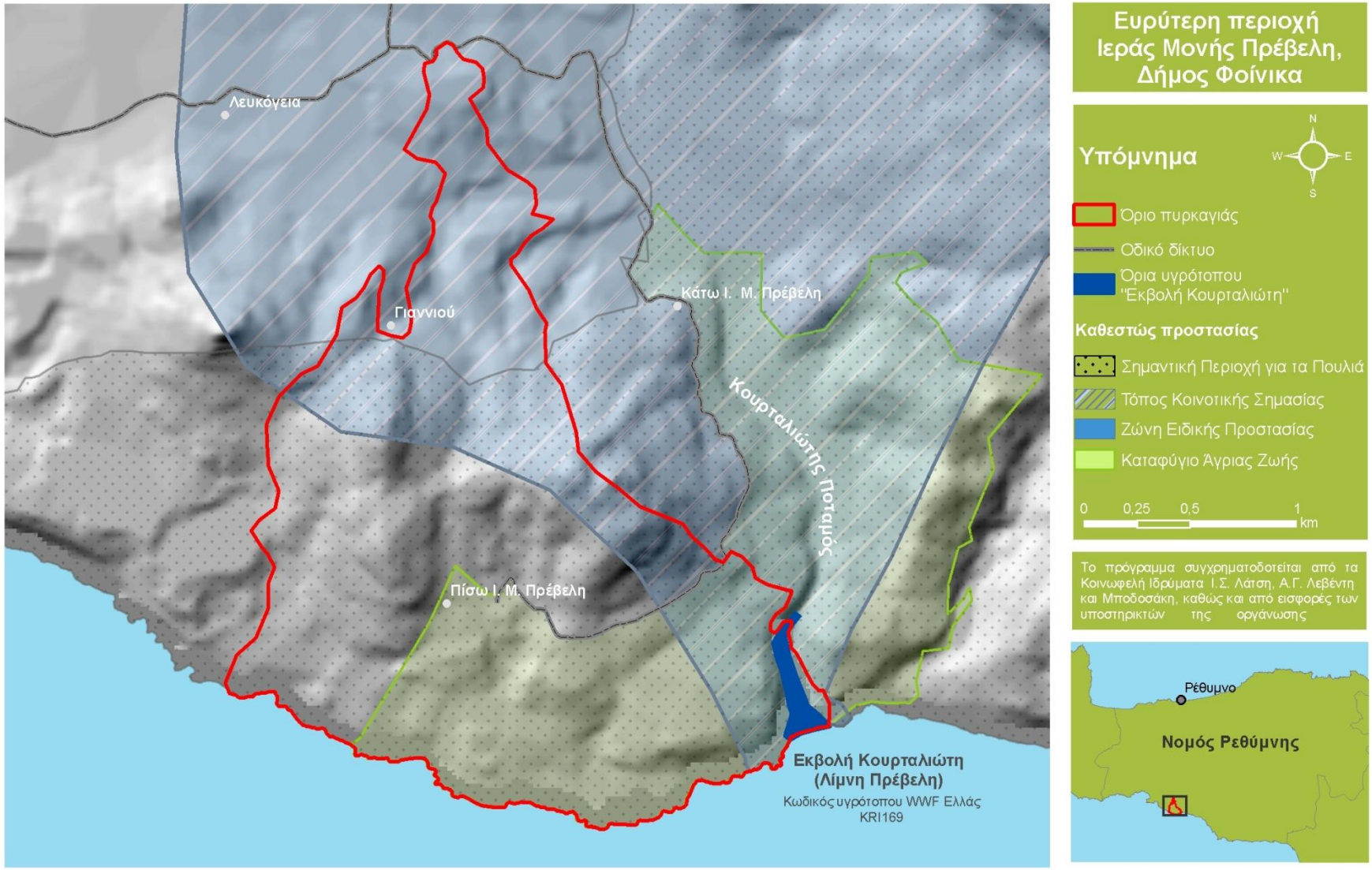
Ευρύτερη περιοχή
Ιεράς Μονής Πρέβελη,
Δήμος Φοίνικα
Υπόμνημα
N
W
E
S
Όριο πυρκαγιάς
Οδικό δίκτυο
Όρια υγρότοπου
"Έκβολή Κουρταλιώτη"
Καθεστώς προστασίας
Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά
Τόπος Κοινοτικής Σημασίας
Ζώνη Ειδικής Προστασίας
Καταφύγιο Άγριας Ζωής
0
0,25
0,5
1
km
Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από τα Κοινωφελή Ιδρύματα Ι.Σ. Λάτση, Α.Γ. Λεβέντη και Μποδοσάκη, καθώς και από εισφορές των υποστηρικτών της οργάνωσης
Ρέθυμνο
Νομός Ρεθύμνης
Λευκόγεια
Γιαννιού
Κάτω Ι. Μ. Πρέβελη
Πίσω Ι. Μ. Πρέβελη
Κουρταλιώτης Ποταμός
Εκβολή Κουρταλιώτη
(Λίμνη Πρέβελη)
Κωδικός υγρότοπου WWF Ελλάς
KRI169

Διαχείριση

Εκβολή Κουρταλιώτη – Φοινικόδασος Πρέβελη

ΦΟΙΝΙΚΟΔΑΣΟΣ
TO PALM FOREST

Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Πυρκαγιών
1.180.967,90 €

Φοινικόδασος Βαγιού

Το έργο «Καθαρισμός φοινικόδασους Βάι για την αντιπυρική και φυτοϋγειονομική προστασία του»

(Δ.Δ. Λασιθίου, προϋπολογισμός 400.000€)

WWF

2004-2013

Τόσο διήρκησε το ερευνητικό πρόγραμμα του WWF Ελλάς "Προστασία των Νησιωτικών Υγρότοπων της Ελλάδος"

805

Οι υγρότοποι που απογράφηκαν με επιτόπιες επισκέψεις σε 75 νησιά (592 φυσικοί και 213 τεχνητοί)

380

Οι μικροί υγρότοποι (<80 στρέμματα) που προστατεύτηκαν με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012)

142

Οι περιπτώσεις υποβάθμισης που χειριστήκαμε για 67 υγρότοπους σε 13 νησιά

9.161

Οι πολίτες που ενημερώθηκαν με 156 παρουσιάσεις σε επιστημονικά συνέδρια, δημόσιες εκδηλώσεις, σεμινάρια και εκδηλώσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Η αποστολή του WWF Ελλάς
είναι να διατηρήσει την πλούσια βιοποικιλότητα της Ελλάδας ως αναπόσπαστο στοιχείο της Μεσογείου και να παρεμποδίσει - και μακροπρόθεσμα να αντιστρέψει - την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, με στόχο την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

www.wwf.gr

ISBN: 978-960-7506-31-3

www.wwf.gr

Υγροτόπιο νήσων

Η πρώτη διαδικτυακή πύλη για τους νησιωτικούς υγρότοπους
www.oikoskopio.gr/ygrotopio

WWF

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΕΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017

ΟΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΜΟΥ

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΩ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥΣ;